

TIANA ANTICA 2015

XVIè FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA

PROGRAMA

23/05
Dissabte

HIRUNDO MARIS

Cants del Sud i del Nord

ERMITA DE L'ALEGRIA / 19,00h

Entrada 10,00 Euros

24/05
Diumenge

**MUSICA RESERVATA
de BARCELONA**

Victoria a Doppio Coro

ERMITA DE L'ALEGRIA / 19,00h

Entrada 10,00 Euros

30/05
Dissabte

MARJU VATSEL

*Sonates Vieneses per a Pianoforte
J. Haydn - W. A. Mozart*

CAN PARXET / 19,00h

Entrada 10,00 Euros

31/05
Diumenge

LA FERLANDINA

Ariadna i el Laberint

SALA ALBÉNIZ / 19,00h

(Casal de Tiana)

Entrada 10,00 Euros

XVIè
FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA
“ TIANA ANTICA 2015 ”

Obrim el Festival amb paraules de Jacint Verdaguer:
*“Cançons antigues de ma terra, qui us ha donat la dolçor i aspresa
que s'emporta el cor de qui hagi tingut la ditxa de dormir-se al so
dels vostres aires...”*.

És la proposta que ens fa **HIRUNDO MARIS** amb Arianna Savall, Petter U. Johansen i Miquel Àngel Cordero, una proposta que ens transportarà a la manera viatgera d'una oreneta fugint del gèlid nord cap a la calidesa de la Mediterrània. Ponts que uneixen tonades i melodies de ritmes i modes comuns i llunyans alhora.

La riquesa de les veus nues ofereix en una mateixa proposta a Tomás Luis de Victoria, Giovanni Pierluigi da Palestrina i Orlandus Lassus de la mà de **MUSICA RESERVATA DE BARCELONA**. En les seves veus podrem apreciar l'Ave Maria a 8 que va escriure un jove Tomás Luis de Victoria. En aquest concert apreciarem “... *el talent dels més grans polifonistes del Renaixement*”.

El fortepiano, a les mans de **MARJU VATSEL**, serà l'eina que ens mostrarà les meravelles que Franz Joseph Haydn i Wolfgang Amadeus Mozart van escriure per aquest naixent instrument, i que posarien els fonaments de la música que escriuri posteriorment Beethoven, Clementi i Schubert.

La proposta musical d'enguany es completa amb **LA FERLANDINA**, que té la voluntat d'apropar el repertori de la música dels segles XVII i XVIII. Les cantates de Courbois i Montclair es fondran amb textos d'Espriu, Borges i Gide, una bona manera de tancar el Festival amb una trobada entre la Música i la Literatura.

Aquest any tindrem l'ocasió de conèixer la forma que adopten les paraules a través del **TALLER DE CAL·LIGRAFIA** que ens portarà Oriol Miró. Ell mateix diu del seu ofici: “... *Estimo les lletres i els llibres, les tintes, els papers, les teles i els pergamins, els pinzells i qualsevol tipus de ploma. Comprendre la lletra, reproduir les seves formes històriques i mètodes tradicionals*”.

HIRUNDO MARIS

CANTS DEL SUD I DEL NORD

PROGRAMA

Hildegard von Bingen

Arr. P. Johansen / *Tradicional de Noruega*

A. Savall / *Tradicional de Catalunya*

Arianna Savall / *Tradicional sefardí*

Arianna Savall / *Tradicional sefardí*

Arr. P. U. Johansen / *Tradicional de Noruega*

Arr. P. U. Johansen / *Tradicional de Noruega*

A. Savall / P. U. Johansen / *Anònim*

Cancionero de Palacio

P. U. Johansen / Claudio Monteverdi

A. Savall / Lucas Ruiz de Ribayaz s. XVII

P. U. Johansen / Trad. anglès

A. Savall / P. U. Johansen / *Anònim*

A. Savall / Santiago de Murcia s. XVIII

A. Savall & P. U. Johansen / *Tradicional catalana*

O virtus Sapientie

Bendik og Arolilja

El Mestre

Ya salió de la mar

Yo m'enamori d'un aire

Astrid mi Astrid

Ormen Lange

Canarios

Yo me soy la morenica

Si dulce é tormento

Tarantela

I will give my love an apple

Greensleeves

Jotas

El Mariner

ARIANNA SAVALL, Soprano, lira, arpa medieval i arpa triple barroca

PETTER U. JOHANSEN, Tenor, hardingfele i cister

MIQUEL ÀNGEL CORDERO, Contrabaix i colascione

“Cançons antigues de ma terra, qui us ha donat aquesta dolçor i aspresa que s'emporta el cor de qui hagi tingut la ditxa de dormir-se al so dels vostres aires i tonades i de batre d'amor i de coratge, sinó aquestes serres i afraus escabrosos però boniques en què nasquéreu, els camps i farigoles de què sou flaire, els arbres i les boscúries de què sou sospirs i enciseres melodies?”

Jacint Verdaguer, 1865.

Cants del nord i del sud, és un viatge que connecta la Mediterrània amb el mar del nord. A través dels cants s'estableixen ponts subtils on una cançó catalana i una tonada noruega retroben ritmes i modes en comú, com un romanç noruec i una cançó sefardita comparteixen la mateixa tonalitat, o com un romanç català ja parla d'un amor entre una donzella del mediterrani i un cavaller del nord.

Seran els nombrosos viatges que van fer els vikings, els catalans, els escocesos i els sefardites que van crear ponts invisibles però que gràcies a la música es poden sentir i han quedat com a testimoni d'aquest fil conductor entre el sud i el nord.

És un programa on dues veus, un contrabaix, un violí noruec i unes arpes es posen al servei d'una poesia i una música que canta a l'amor i al misteri de la vida. Cançons antigues i modernes s'abracen en el present, i la tradició ancestral d'explicar una història cantant amb l'arpa, reprèn un nou camí entre nord i sud en mans de l'Arianna, en Petter i en Miquel Àngel.

MUSICA RISERVATA DE BARCELONA

VICTORIA A DOPPIO CORO

Missa Ave Regina cœlorum

PROGRAMA

Giovanni Pierluigi da Palestrina
(1545-1594)

Ave Maria, a 8

Tomás Luis de Victoria
(c. 1548-1611)

Ave Maria, a 8

Ave Regina cœlorum, a 8

Kyrie & Gloria

Nigra sum sed formosa, a 6

Trahe me post te, virgo Maria, a 6

Vidi speciosam, a 6

Credo

Sanctus & Benedictus

Agnus Dei

Orlandus Lassus
(1532-1594)

Osculetur me, a 8

Giovanni Pierluigi da Palestrina
(1545-1594)

Stabat mater, a 8

ISABEL JUANEDA, MARTA RODRIGO, cantus

JORDI ABELLÓ, MERCÈ TRUJILLO, altus

ALBERT RIERA, ANTONIO TRIGUEROS, tenor

JORDI BLANCO, TOMÀS MAXÉ, bassus

L'obra de Tomás Luis de Victoria no és abundant, si la comparem amb els seus coetanis, Lassus i Palestrina, però és unànime l'opinió de tots els estudiosos de posar tots tres compositors al mateix nivell de qualitat.

Són poques les ocasions que tenim per escoltar música a doble cor i aquest programa posa èmfasi en diverses obres paradigmàtiques de l'època. Pel que fa a Victoria, l'obra més sovint interpretada és *Ave Maria*, la primera a doble cor que compongué Victoria quan tenia poc més de 20 anys, i la que més reedicions va tenir al llarg de la seva vida.

L'altra peça a doble cor de Victoria que s'interpreta aquí és *Ave Regina cœlorum*, editada l'any 1581 a Roma. També és una peça dedicada a la Verge, sobre la qual Victoria elaborà una missa amb el mateix nom i també a doble cor, publicada l'any 1600 a Madrid. Música lluminosa, amb cadences ara i adés i escrita amb precisió, pulcritud i claredat textual. La música de Victoria sempre fou destinada al culte però és una meravellosa arquitectura sonora que transcendeix l'àmbit litúrgic i avui podem gaudir-ne arreu.

La inclusió d'altres peces de Lassus i Palestrina al programa dóna fe de com estava d'avançada l'escriptura contrapuntística a Europa, a la segona meitat del segle XVI, molt abans de la pirotècnia veneciana que afavoririen un canvi absolut, que ens durà a l'era del Barroc. Abans, però, la contrarreforma vaticana tenyeix també la música de religiositat i la sotmet a la nova litúrgia; però no estreny el talent dels més grans creadors del Renaixement. Avui comprovarem per què.

MARJU VATSEL

SONATES VIENESES PER A FORTEPIANO

Franz Joseph Haydn - Wolfgang Amadeus Mozart

PROGRAMA

W. Amadeus Mozart	Sonata en Do Major KV 330 <i>Allegro moderato</i> <i>Andante cantabile</i> <i>Allegretto</i>
F. Joseph Haydn	Variacions en fa menor Hoboken XVII: 6
F. Joseph Haydn	Sonata en Mi b Major Hoboken XVI: 49 <i>Allegro</i> <i>Adagio e cantabile</i> <i>Finale (Tempo de Minuet)</i>
W. Amadeus Mozart	Sonata en do menor KV 457 <i>Molto Allegro</i> <i>Adagio</i> <i>Allegro assai</i>

MARJU VATSEL, fortepiano

El fortepiano o pianoforte neix el darrer terç del segle XVII, de la necessitat de crear un instrument de tecla capaç d'oferir gradacions dinàmiques. Fins aleshores, l'instrument de tecla més emprat era el clavicèmbal, però amb ell no era possible regular la intensitat del so. El clavicordi sí era capaç de fer-ho, però tenia un volum molt feble. Aquesta qüestió va portar Bartolomeo Cristofori a idear un instrument al que va anomenar cembalo a martelletti, que responia, encara rudimentàriament, a les noves exigències musicals del moment. Era l'any 1698. Cristofori va partir d'un clavicèmbal per desenvolupar la seva idea. Va conservar-ne gairebé tots els elements, excepte els plectres, que va substituir per uns martellets que copejaven les cordes. D'aquesta manera, l'interpret podia controlar la intensitat del so amb la major o menor força de la pulsació de les tecles.

En principi, en ser un "derivat" del clavicèmbal, no hi havia un repertori específic per al nou instrument. La primera publicació dedicada expressament al fortepiano va aparèixer l'any 1732, de la mà de Ludovico Giustini di Pistoia.

Pel que fa a la difusió del pianoforte, va ser l'alemany Gottfried Silbermann qui més va contribuir a fer-lo conèixer en tot el centre d'Europa. Un dels seguidors de Silbermann, Johann Christopher Zumpe, va millorar els mecanismes i se'l considera l'introduïdor del pianoforte a Anglaterra. Va ser precisament a Londres on el fill petit de Johann Sebastian Bach, Johann Christian, va oferir un concert de pianoforte l'any 1768.

Va ser a la dècada de 1770 quan va tenir lloc un moment d'esplendor per al pianoforte, amb l'anomenada primera escola de Viena. Franz Joseph Haydn i Wolfgang Amadeus Mozart van contribuir en gran mesura en l'evolució de l'instrument, sobretot pel que fa al repertori, i van crear les bases sobre les quals escriuriu posteriorment Beethoven, Clementi i Schubert.

LA FERLANDINA

ARIADNA I EL LABERINT

PROGRAMA

- M. Marais Pièces de viole du V livre, 1725. Suite n.5 en sol minor:
La georgienne dite la Maupertuis.
- D. Buxtehude Trio Sonatas op.1 n.6 en re menor. BuxWV 257. (1694)
Grave Allegro
Con discretione
Allegro] *Adagio* [*Allegro*] *Adagio*
Vivace Adagio
Poco presto lento.
- R. Ballard Prélude en sol menor, (1650)
- P. Courbois Cinquième Cantate à voix seule et un violon, (1710)
Récitatif: *Sous les arbres épais d'un paisible bocage*
Fort lent: *Ne vous réveillez pas encore, beaux yeux*
Récitatif: *Mais l'amour interrompt les songes qui l'amuse*
Dieu des mers servez mon courroux.
- G. Frescobaldi Aria detta la Frescobalda del Secondo libro di toccate. (1627)
- F. Francoeur Opera Scanderberg. Acte III escèna I. (1735)
Fureur, Amour, secondéz mon impatience.
- G. F. Handel Sonata en La Major op. 1 n 10, HWV 372. (1727)
Adagio-Allegro-Larghetto-Allegro.
- M. Montéclair Ariane et Bacchus. Cantate III du troisième livre de
cantates françaises. (1728)
Air gay: Si vos amants brisent leurs chaînes.

Extrets de les obres literàries:

- Salvador Espriu Les cançons d'Ariadna. (1949)
Entrada
Perquè miris després aquests saltimbanquis.
- André Gide Teseu. (1946)
- Jorge Luis Borges Los conjurados. (1985)
El hilo de la fábula.

FERNANDA SÁNCHEZ, soprano **NÉSTOR PINDADO**, baríton
MERITXELL TIANA, violí **EMILIANO PÉREZ RIVEROLL**, flautes de bec
ANNA CASADEMUNT, viola de gamba **STANISLAS GERMAIN**, llaüts
ARIADNA CABIRÓ, clavicèmbal

El concert d' Ariadna i el Laberint neix amb la participació del grup a la Fira del Llibre d'Horta, a Barcelona, i s' inspira en el parc del Laberint d'aquest mateix barri. El laberint és un tema que ha estat tractat per nombrosos artistes d'èpoques diferents i que trobem molt present en la música. El concert té la voluntat d'apropar el repertori del s.XVII i XVIII al públic i de reviu el mite de Teseu i Ariadna. El programa gira al voltant de les cantates de Courbois (Ariane) i Montclair (Ariane et Bacchus) i peces instrumentals del s.XVII i XVIII, així com dels texts literaris de Borges, Espriu i Gide.

L'interès rau en veure com la paraula i la música s'han anat nodrint l'una de l'altra, al llarg de la història. Dins el programa accentuem el lligam entre l'època de l'antiga Grècia i el barroc, tal i com interessava als erudits florentins que, a l'època del Renaixement es reunien a la casa del noble G. Bardi i, impulsats també per G. Galilei, es feien anomenar la Camerata Fiorentina i discutien sobre ciència i art. En referència a la música, volien retornar a la monodia de la tragèdia grega, donant una gran importància al text i als seus afectes. S'oposaven a la polifonia erudita del renaixement, creant una nova estètica que apostava per la declamació melòdica lliure, l'estil recitatiu sobre un baix continu, donant al solista un rol de dramaturg.

TIANA ANTICA 2015

XVIè FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DE TIANA

TIANA ANTICA - ACTIVITAT PARAL·LELA

Diumenge 24 de maig en sessió matinal de 10.00 h a 14.00 h, **TALLER DE CAL·LIGRAFIA** amb el professor **KEITH ADAMS**.

A partir de la seva col·lecció de manuscrits i dels seus apunts dels fragments de manuscrits de la **CARTOIXA DE MONTALEGRE** aprofundirem en l'**escriptura gòtica rotunda** amb canya i realitzarem una caplletra.

— PREU DE LA INSCRIPCIÓ 30,00 Euros. Places limitades.

Entrades anticipades i inscripció al taller: **CODETICKETS**.com

CONCERTS INCLUSIUS
DESCOBERTA TÀCTIL D'INSTRUMENTS HISTÒRICS
ADAPTADA A PERSONES CEGUES.

disseny **reimicia**

ORGANITZA

www.visigodia.org

PATROCINA

Ajuntament de Tiana
REGIDORIA DE CULTURA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Institut Català de les
Indústries Culturals

Diputació
Barcelona

Obra Social "la Caixa"

Zequi Giró

Mariona Fradera

COL·LABORA

ràdiob
Ràdio Ciutat de Badalona

Ràdio Tiana
107.2 fm

PARXET

B|BBLASI
Conservació / Restauració

Societat Coral
JOVENTUT TIANENCA

FORN I PASTISSERIA
Aixelà